

Klimat- och näringslivsdepartementet
kn.remissvar@regeringskansliet.se

Lars.bryntesson@regeringskansliet.se

**Yttrande gällande betänkandet Värdet av vinden – Kompensation, incitament och planering för hållbar utbyggnad av vindkraften (SOU 2023:18)
Dnr KN2023/03016**

Arjeplogs kommun konstaterar att utredningen utifrån de direktiv denna getts ej haft möjlighet att lämna förslag som legat i linje med de förväntningar som ställts gällande ekonomisk kompensation till kommuner vid etableringar av vindkraft. Arjeplogs kommun står bakom utredningens slutsats om att en väsentligt ökad kommunal tillstyrkan av vindkraft endast kan uppnås genom ekonomisk kompensation, till exempel i form av en kommunal skatteintäkt och att denna fråga bör beredas vidare.

Arjeplogs kommun är positiv till principen om att ägare av bostadsfastigheter inom ett visst avstånd från landbaserad vindkraft kan ges möjlighet att få sin fastighet inlöst eller ta del av den intäkt som verken genererar men anser att förslagen behöver utredas ytterligare.

Arjeplogs kommun anser att intentionerna gällande bygdemedel för att finansiera lokalsamhällets utveckling är bra, men formerna för detta behöver utredas ytterligare, bland annat avseende regelverk, bedömningsgrunder och kommunens uppdrag.

Slutligen konstaterar vi att ekonomiska incitament inte ensamt säkerställer en högre tillstyrkansgrad i enskilda fall och geografier då kommuner i sin prövning alltid gör en avvägning mellan aktuella intressen i föreslagna områden och andra förutsättningar. Vår bild är dock att stärkta ekonomiska incitament för kommuner stärker förutsättningarna för tillstyrkan och kan bidra till ett större nationellt ansvarstagande.

En kommunal intäkt

Arjeplogs kommun anser att en kommunal skatteintäkt från storskalig vindkraft är angelägen om avsikten är att öka legitimiteten för fler etableringar. En sådan intäkt skulle kunna bidra till en mer gynnsam utveckling i flertalet kommuner, inte minst i norra Sveriges inland. Det vill säga i kommuner där fossilfri el produceras och livs- och naturmiljöer påverkas, men där nyttan av denna produktion ofta skapas i andra kommuner eller delar av landet. Exempelvis skulle medel som tillförs en kommun kunna möjliggöra upprustning av infrastruktur och ge kommunerna förstärkta möjligheter att ge invånarna mer av den service de har rätt till.

Finansiering av lokalsamhällets utveckling

Arjeplogs kommun ser positivt på utredningens intentioner, en bygdepeng utgör dock endast storleksmässigt ett komplement till en kommunal intäkt.

Det är av stor vikt att en bygdepeng från vindkraft regleras med tydliga ramar och regelverk för att undvika potentiella konflikter i de samhällen som berörs. Det är också viktigt att det inte skapas ett system där lokal förhandlingskompetens avgör omfattningen av ersättningen.

Utredningen föreslår ingen tydlig definition av lokalsamhället eller hur medlen ska hanteras och fördelas. Det framgår inte av förslaget vilka föreningar som är tänkta att vara berättigade till stöd och det är oklart hur man ska bedöma föreningens demokratiska förankring och deras bidrag till lokalsamhällets utveckling. Det framgår inte heller om föreningar kan nekas ersättning om de inte, eller inte längre, anses bidra till lokalsamhällets utveckling och på vilka grunder detta kan ske. Det är också svårt att se framför sig hur utveckling, framväxt och avveckling av föreningar ska hanteras under den relativt långa tid som en vindkraftsanläggning finns i drift. Vi anser att modellen behöver utredas och preciseras ytterligare för att göra en ersättning till lokalsamhället förutsägbar, transparent och underlätta likabehandling.

SKR menar att förslaget gällande finansiering av lokalsamhällets utveckling kan öka den administrativa bördan både för kommunen, föreningen och eventuellt för verksamhetsutövaren, Arjeplogs kommun instämmer i SKR:s yttrande. En ökad administrativ börda kommer innebära ökade kostnader för kommunen och föreningar, dessa tillkommande kostnader bör inte finansieras via skattemedel för kommunen eller andra intäkter för föreningarna utan bör finansieras på annat sätt. I en fortsatt bearbetning av förslaget, understryker Arjeplogs kommun att kommunen skulle kunna, utifrån lokalkännedom och lokalförankring administrera en bygdepeng avsatt för den lokala utvecklingen i kommunen i likhet med den redan befintliga hanteringen kring bygdemedel för vattenkraft. Detta under förutsättning att avsättandet av bygdepeng från vindkraft är skild från den kommunala tillstyrkan. Denna ordning ska dock inte ersätta en kommunal skatteintäkt i omfattning utan ses som ett komplement till denna.

Rätt till intäktsdelning för boende

Arjeplogs kommun är positivt inställd till en princip om att ägare av bostadsbyggnader inom ett visst avstånd från större vindkraftverk får rätt till en del av den intäkt som verket inbringar. Närboende är de som påverkas mest av en etablering av vindkraft och de bör kunna kompenseras för detta i särskild ordning. Vi anser dock inte att den nedre gränsen vad gäller taxeringsvärde, 500 000 kronor, för att ge en ytterligare byggnad på fastigheten rätt till intäktsdelning är motiverad om det på annat sätt kan påvisas att den används som bostad.

Rätt till inlösen av bostadsfastighet

Arjeplogs kommun ser det som positivt med en rätt för den som äger en fastighet med byggnad för boende nära landbaserad vindkraft att kunna få sin fastighet inlöst. Även här invänder Arjeplogs kommun mot förslaget om att begränsa ersättning och inlösen av en andra bostadsbyggnad på tomten till de byggnader med ett taxeringsvärde på över 500 000 kronor, vilket missgynnar de delar av Sverige där fastighetspriserna är låga. Motiveringen till en gräns på 500 000 kronor är för att motverka att fastighetsägare uppför enklare komplementbostadshus på fastigheten för att ta del av ersättningen från verksamhetsutövaren. Arjeplogs kommun menar att det inte är troligt att en fastighetsägare uppför ytterligare en byggnad för att enbart ta del av ersättning.

Arjeplogs kommun förespråkar att begränsningen tas bort helt, eller i andra hand sänks till en nivå som är i linje med fastighetspriserna i Norrbotten och Västerbottens inland.

Vi saknar en djupare analys och förslag kring hur närliggande fastigheter utan bostadsbyggnader men med näringsverksamheter som ej faller under miljöbalkens regler om intrång i allmänna intresse påverkas och om även sådana ska kompenseras då vindkraften kan tänkas ha en negativ ekonomisk inverkan på dessa. I dessa fall kan därtill, om samma princip skulle råda, en negativ ekonomisk påverkan och ersättningens storlek i förhållande till taxeringsvärde skilja sig mycket åt till näringsutövarens nackdel.

Tillfälligt stöd för kommunal energiplanering

Ett ekonomiskt stöd är inte utan betydelse för Arjeplogs kommun i arbetet med att uppdatera kommunens nuvarande Vindkraftsplan samt att ta fram uppdaterade underlag. Förvaltning har dels begränsat med ekonomiska och personella resurser och dels inte den kompetens som krävs för arbetet utan behöver ofta köpa tjänst för detta.

Ett ekonomiskt stöd skulle möjliggöra Arjeplog kommuns arbete med långsiktig energiplanering och fysisk planering gällande vindkraft.

Den föreslagna perioden behöver dock förlängas för att Arjeplogs kommun ska ha möjlighet att hinna ta fram en energiplan samt uppdatera vindkraftsplanen. Arjeplogs kommun vill i likhet med SKR understryka att det behövs långsiktiga förutsättningar för att mindre kommuner ska ha möjlighet att prioritera energifrågorna och ta fram relevanta underlag. Det föreslagna bidraget anses vara väldigt begränsat i omfattning och tid, vilket dels påverkar långsiktigheten och dels möjligheten för mindre kommuner att finansiera kostnaderna för den kompetens och tid som krävs för arbetet.

Yttrandet godkänt av kommunstyrelsen, 2023-09-04 § 110.